

Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei

2003 - 2011

VARGA LAJOS

Agroport-D Kft.

BEVEZETÉS

A dohánytermesztéshez a termesztők számára a termőterület nagyságától függetlenül megfelelő számú, jó termőképességgel és minőséggel rendelkező fajta szükséges.

Ezt az igényt az AGROPORT-D Kft. (korábban AGROTAB Kft.) nemesítői munkájával igyekszik kielégíteni.

Magyarországon jelenleg döntően hazai előállítású fajták vannak köztermesztésben. Ezt részben a korábbi években, részben a napjainkban folyó intenzív nemesítői munka teszi lehetővé.

A fajta előállítás egy permanens folyamat, mely hosszú és következetes munkát igényel. A folyamatos nemesítői munkát a kórokozó populáció összetételének, másrészt a dohánytermesztés körülményeinek változása teszi szükségessé.

A folyamatos fajta előállítást az is indokolja, hogy a termesztők és a gyártók által elvárt és kívánatosnak tartott valamennyi tulajdonság egy adott fajtába történő optimális szintű beépítése – a nemesítési törekvések ellenére – lehetetlen. Így minden előállított fajta kompromisszum eredménye.

Nemesítési munkánk gyakorlatnak átadható eredményeit már számos kiadványban, bemutatón, üzemi kísérletben ismertettük. A fajták összehasonlító vizsgálatáról, értékeléséről az elmúlt években a saját és a MADOSZ honlapján jelentettünk meg adatokat.

Jelen munkánkban virginia típusú államilag elismert fajtáinkkal és két fajtajelölttel végzett kisparcellás, módszeres kísérletünk 2011. évi eredményeiről számolunk be. A fajták eredményeinek jobb összehasonlíthatósága és értelmezhetősége érdekében a 2003-2010. évek adatait is közöljük.

A KÍSÉRLETI KÖRÜLMÉNYEK RÖVID ISMERTETÉSE

A vizsgálatokat 2003 és 2006 között pallagi kutató telepünkön, csernozjom jellegű homoktalajon végeztük. A vizsgálatba vont termőhely talaja közepesen savanyú, meszet a szántott rétegben nem tartalmazott. A humusztartalom a hazai kategóriák szerinti besorolás alapján „megfelelő”, az AL-P₂O₅ és az AL-K₂O tartalom pedig „jó-igen jó” ellátottságra utalt. A 2007-es évtől kezdődően kísérleteinket Pallagtól 6 km-re a Gáspár György kertben állítottuk be. A kísérlet talaja csernozjom jellegű homok, hasonlóan a pallagi területhez. A talaj mésztartalma a szántott rétegben alacsony, gyengén savanyú kémhatású, humusztartalma „közepes”, foszfor és kálium ellátottsága „jó”.

A 2003-2010 között felhasznált műtrágya hatóanyagok mennyisége az alábbi intervallumokban változott: N: 0-45 kg/ha, P₂O₅: 0-114 kg/ha, K₂O: 48-185 kg/ha. 2011-ben N: 40 kg/ha, P₂O₅: 0 kg/ha, K₂O: 140 kg/ha került kijuttatásra. Az elővetemény tritikálé volt.

A 2011. év időjárása összességében a dohánytermesztés szempontjából kedvező volt. A tenyészidő első felében lehullott csapadékmennyiség közel a sokévi átlagnak felelt meg, a tenyészidőszak második fele viszont kifejezetten száraz volt, magas átlaghőmérséklettel, kánikulai napokkal. Ebben az időszakban kénytelenek voltunk három alkalommal öntözést végezni 12 mm vizet kijuttatva öntözési fordulónként.

Az évjárat kedvező voltát mutatja a kísérletben szereplő fajták terméseredménye és minősége, mely kiemelkedik a korábbi években elérhető képest.

A kísérlet elrendezését és a kísérletben szereplő fajták kiválasztását a korábbi évek metodikájához igazítottuk. A kisparcellás kísérleteket négy ismétlésben, 50 töves parcellákon állítottuk be három általunk nemesített, államilag elismert virginia fajtával (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19), két fajtajelölttel (Hevesi 20 és Vj 21) és a PVY fogékony Virginia Delcrest kontrollal.

A kísérleti területen bakhátműveléses agrotechnikát alkalmaztunk (gépi ültetés, mechanikai gyomirtás, tetejezés, kacsmentesítés) minimális növényvédelem mellett. A betakarítást az érési ütemnek megfelelően 4 alkalommal végeztük. Minden fajta törésenkénti levélananyagának szárítása egy szárítóban történt, a szárítási rezsimet a Hevesi 19 átlagához igazítva.

A vizsgálatok folyamán minden, a nemesítési célkitűzésben meghatározott tulajdonságot értékeltünk, de jelen közleményünkben csak a gyakorlati termesztés szempontjából fontos adatokat közöljük.

2011-ben a burgonya y vírusnyomás a kísérleti területen magas volt, melyet mutat a fogékony dohányfajták átlagban a közel 75 %-os, míg a rezisztens fajták mindössze 4%-os átlagos PVY fertőzöttsége a Coresta vírusvizsgálati kísérletben.

A VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A termesztés számára fontos adatokat táblázatokba rendezve közöljük, szöveges értékelés nélkül. A gyakorlat számára érdekes adatokból összesen öt táblázatot készítettünk, melyek közül háromban az elmúlt évek kísérleti eredményeit is közöljük. Ezek információt szolgáltatnak virginia típusú fajtáink száraz- és zöldsúly alakulásáról (1. táblázat), a fajták termelői minőségéről (2. táblázat) és burgonya y vírus fertőzöttségről (3. táblázat). A 4. és az 5. táblázat virginia típusú fajtáink betegség ellenállóságáról és főbb agronómiai tulajdonságairól tájékoztat a korábbi évek vizsgálati eredményeinek figyelembe vételével.

1. táblázat Virginia típusú fajták zöld és szárazsúly alakulása, Debrecen-Pallag (2003-2006), Gáspár György kert (2007-2011)

Fajta	Zöld és szárazsúly [t/ha]								
	2003	2004	2005 ²	2006	2007 ³	2008	2009	2010	2011
Hevesi 9	18,8 / 3,3	15,2 / 2,8	14,3 / -	18,9 / 4,4	17,6 / 3,2	22,5 / 3,7	17,3/3,0	22,3/2,8	23,2/3,9
Hevesi 17	19,4 / 3,4	17,6 / 2,9	13,0 / -	17,9 / 3,9	17,2 / 3,4	20,4 / 3,8	17,0/3,2	23,7/3,0	22,4/3,9
Hevesi 19	21,0 / 3,5	18,0 / 3,1	14,3 / -	21,7 / 4,2	19,9 / 3,4	23,5/3,4 ⁴	17,5/3,0	21,6/2,7	23,9/3,8
Hevesi 20¹	-	15,6 / 2,8	12,6 / -	20,8 / 4,8	16,5 / 3,3	18,2 / 3,0	15,0/2,8	22,7/2,8	21,0/3,4
Vj 21¹	-	-	-	-	-	-	-	23,9/3,0	25,6/3,5

¹ Fajtajelölt

² Zöldsúly adatok (erősen talajfoltos területen, csak tájékoztató adatok)

³ Erősen heterogén, talajfoltos területen

⁴ Szárítási hiba miatti szárazsúlyvesztés, csak tájékoztató adat

2. táblázat Virginia típusú fajták termelői minősége, Debrecen-Pallag (2003-2006), Gáspár György kert (2007-2011)

Fajta	Bv+B1 válogatási osztály aránya [%]								
	2003	2004	2005	2006	2007 ²	2008	2009	2010	2011
Hevesi 9	75,8	84,4	96,4	57,0	33,9	89,8	97,4	47,7	88,5
Hevesi 17	59,6	85,9	84,4	66,8	40,8	80,4	93,1	53,4	85,6
Hevesi 19	89,8	84,5	84,9	68,9	61,8	95,2	81,6	54,6	74,7
Hevesi 20¹	-	84,4	79,7	64,2	43,6	95,0	75,6	49,9	90,9
Vj 21¹	-	-	-	-	-	-	-	67,3	77,6

¹ Fajtajelölt

² Erősen heterogén, talajfoltos területen

3. táblázat Virginia típusú fajták PVY fertőzöttsége a tenyészidő végén, Debrecen-Pallag (2003-2006), Gáspár György kert (2007-2011)

Fajta	Burgonya y vírus fertőzöttség [%]								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
V. Delcrest¹	13,50	81,2	24,3	0	14,4	84,0	19,5	12,6	77,5
Hevesi 9	0	5,8	0,5	0	0	14,0	1,0	0	1,4
Hevesi 17	0	0,5	1,0	0	0	9,0	0,3	0	1,0
Hevesi 19	0	2,3	0	0	0	9,0	0,5	1,0	1,9
Hevesi 20²	-	5,6	0	0	0	28,0	2,0	1,0	6,3
Vj 21²	-	-	-	-	-	-	-	0,5	0,9

¹ PVY fogékony kontroll

² Fajtajelölt

4. táblázat Virginia típusú dohányfajták betegség ellenállósága

Fajta	Betegségekkel, vírusokkal szembeni ellenállóképesség minősítése				
	<i>burgonya y vírus</i>	<i>dohány mozaik vírus</i>	<i>fekete gyökér-rothadás</i>	<i>alternária</i>	<i>peronoszpóra</i>
Hevesi 9	jó	fogékony	jó	közepes	közepes
Hevesi 17	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 19	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	közepes
Hevesi 20¹	közepes	nagyon jó	közepes	közepes	közepes
Vj 21¹	nagyon jó	fogékony	közepes	közepes	- ²

¹ Fajtajelölt

² nem ismert

5. táblázat Virginia típusú dohányfajták főbb agronómiai tulajdonságainak összefoglalása

Fajta	Érés idő	Talajigény	N igény	Száríthatóság
Hevesi 9	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 17	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Mérsékelt közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Hevesi 19	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes, illetve valamivel magasabb N adagot igényel	Könnyen színesedik, leburnulásra nem hajlamos
Hevesi 20¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik
Vj 21¹	Korai	Könnyű szerkezetű, közepes tápanyag szolgáltató talajok	Közepes N adagot igényel	Az érett anyag könnyen színesedik

¹ Fajtajelölt

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerző három államilag elismert virginia típusú dohányfajta (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) és két fajtajelölt (Hevesi 20 és Vj 21) kisparcellás összehasonlító vizsgálatának 2011. évi eredményeit közli táblázatokba rendezve a korábbi évek adataival együtt.

IRODALOMJEGYZÉK

VARGA L. (2010): Virginia típusú dohányfajták összehasonlító vizsgálatának eredményei, 2002-2010
http://www.madosz.hu/fileok/File/Agroport%20anyagok/Virginia_Agroport-D_2010.pdf

RESULTS OF COMPARATIVE STUDIES ON FLUE-CURED TYPE TOBACCO VARIETIES 2003 – 2011

LAJOS VARGA
Agroport-D Ltd.

SUMMARY

The author reviews the results of the comparative small plot trial in 2011, involved three registered flue-cured type tobacco varieties (Hevesi 9, Hevesi 17, Hevesi 19) and two variety candidates (Hevesi 20 and Vj 21). The results are arranged in tables with the results of previous years.